

Kontrollutvalgets rolle og oppgaver

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

21.11.2023

Saknr

49/23

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/508 - 1

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Utrykt vedlegg

[Kontrollutvalgsboka](#)

[Reglement for kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune](#)

[Medies- og kommunikasjonsstrategi](#)

[Reglement og retningslinjer for politikere i Trøndelag fylkeskommune](#)

Bakgrunn

Kontrollutvalget fører en folkevalgt kontroll av at fylkeskommunen forvalter sine midler på en god måte og at tjenestene fylkeskommunen leverer er i samsvar med sentrale krav, retningslinjer og fylkeskommunale mål og vedtak. Kontrollutvalget har en viktig oppgave med å bidra til både læring og forbedring i forvaltningen, og ikke være et mesterskap i å finne feil. En velfungerende egenkontroll vil kunne minske behovet for statlig kontroll og tilsyn. Kommunelovens (koml.) § 22-1 fastslår at fylkestinget har (det øverste) ansvaret for å kontrollere fylkeskommunens virksomhet. For å utøve denne kontrollen skal fylkestinget i henhold til koml. § 23-1 velge et kontrollutvalg som skal utøve kontrollen på sine vegne (se fylkestingets møte 18.10.2023, sak 79/23).

Rammer for kontrollutvalgets arbeid går frem av:

- Kommuneloven 7. del, kapitel 22 - 26
- Forskrift om kontrollutvalg og revisjon
- Kontrollutvalgsboka, utgitt av Kommunal- og Distriktsdepartementet, se uttrykt vedlegg
- Reglement for kontrollutvalget i kommunen, se uttrykt vedlegg

Kontrollutvalget skal følge med på at den fylkeskommunale virksomheten skjer i tråd med gjeldende lover og regler, fylkeskommunale planer og vedtak og vurdere hvordan forvaltningen fungerer. Kontrollutvalget skal:

- gi uttalelse om
 - fylkeskommunens årsregnskap og årsberetning,
 - Kompetansesenteret Tannhelse Midt Trøndelag FKF sitt årsregnskap og årsrapport
 - UKM Norge Trøndelag FKF sitt årsregnskap og årsrapport
- utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
- legge frem forslag til budsjett for kontrollarbeidet i fylkeskommunen
- rapportere til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroll

I tillegg skal kontrollutvalget sørge for at:

- fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte

- det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- det utføres forvaltningsrevisjon av fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper fylkeskommunen har eierinteresser i
- det blir ført kontroll med forvaltningen av fylkeskommunens eierinteresser i selskaper
- at fylkestingets vedtak når det gjelder forvaltningsrevisjoner, regnskapsrevisjon og eierskapskontroller blir fulgt opp

Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til fylkestinget. Det skjer gjennom årsrapporten. Forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller sender utvalget som regel fortløpende til fylkestinget. I tillegg til de lovpålagte oppgavene som er beskrevet ovenfor behandler kontrollutvalget mange andre saker. Det kan være henvendelser fra innbyggere, orienteringer fra kommunedirektør og selskaper. Mer om disse sakene vil fremkomme av kontrollutvalgets årsplan som vedtas i desembermøtet.

Kontrollutvalgets mandat

Kontrollutvalget har myndighet til å undersøke alle sider av fylkeskommunens virksomhet så lenge det er knyttet til kontrollfunksjonen. Kontrollutvalget kan ikke:

- overprøve politiske beslutninger eller drive politisk omkamp, men de kan uttale seg dersom fylkestinget har truffet eller er i ferd med å treffe et ulovlig vedtak
- gå inn på personalsaker
- gå inn på enkeltvedtak som for eksempel avslag på tilskudd til prosjekter eller skoleskyss

Misnøye og klage på enkeltvedtak skal behandles av fylkeskommunens klageorganer. Dersom det på et generelt grunnlag er flere klager på samme tema eller samme sak, så kan det tyde på svikt i internkontroll, rutiner eller saksbehandling. I slike tilfeller kan kontrollutvalget undersøke sakskomplekset uten å gå inn i enkeltsakene siden utvalget skal være opptatt av hvordan systemet fungerer og om det er systematisk svikt.

Kontrollutvalgets myndighet er knyttet til utførelsen av utvalgets kontrolloppgaver.

Kontrollutvalget kan ikke:

- ta beslutninger som binder forvaltningen
- instruere fylkesdirektøren

Kontrollutvalget kan kreve at fylkesdirektøren legger fram enhver opplysning, redegjørelse eller dokument som utvalget finner nødvendig for å utføre sine oppgaver. Men, det må være i forbindelse med et konkret tema som kontrollutvalget vil undersøke nærmere. Utvalget kan i så fall be sekretariatet eller revisor om å gjøre nødvendige undersøkelser. Kontrollutvalget kan undersøke saker som er taushetsbelagte, og da har utvalgsmedlemmene taushetsplikt. Kontrollutvalget har rett til å være til stede i lukkede møter i folkevalgte organer i fylkeskommunen. Fylkestinget kan bestemme at denne retten allikevel ikke gjelder for lukkede møter i fylkestinget.

Hvordan løse mandatet

Kontroll handler om mer enn bare revisjon, og kontrollutvalget kan være et aktivt utvalg som vurderer om det er knyttet risiko til et område gjennom å få innsikt i hvordan system og rutiner fungerer på ulike områder. Orienteringer fra administrasjonen er nyttig for å bli kjent med hvordan fylkeskommunen jobber med ulike saker. For at kontrollutvalget skal ha legitimitet i sitt arbeid, så må arbeidet vurderes som relevant og nyttig både for fylkestinget og for forvaltningen som blir kontrollert. Orienteringer bør derfor ikke misbrukes.

Kontrollutvalgets arbeid har til hensikt å bidra til forbedring og læring, og utvalget bør derfor ha en kommunikasjon som oppmuntrer til det. Kontrollutvalget har vedtatt en medie- og kommunikasjonsplan som skal bidra til det, se uttrykt vedlegg.

Medlemmene av kontrollutvalget ser ting fra et kontrollperspektiv, og ikke fra et politisk ståsted. Dette er viktig fordi kontrollutvalget skal være uavhengig og ikke la politiske interesser påvirke arbeidet sitt. Det er viktig at fylkestinget og partigruppene også forstår dette, og ikke forventer at medlemmer i kontrollutvalget tar med seg politiske interesser inn i utvalget. Kontrollutvalgsmedlemmene kan fortsatt være politisk engasjerte, men må sørge for å sette søkelys på kontrollarbeidet når man er i kontrollutvalget. Det er kontrollperspektivet som skal veilede arbeidet i kontrollutvalget. Kontrollperspektivet er å ha fokus på å sikre at den offentlige forvaltningen fungerer effektivt, i tråd med lovgivning og på en måte som tjener innbyggerne og samfunnet. Det innebærer å se etter feil, mangler, svakheter og muligheter for forbedringer i forvaltningens aktiviteter og beslutninger på systemnivå.

For at kontrollutvalget skal få en best mulig oversikt over sine oppgaver og rolle, samt bli bedre rustet til å møte sitt arbeid, så inviterer Konsek Trøndelag sine kontrollutvalg til regionvise samlinger i januar 2024. For region "Trondheim" vil dette bli tirsdag den 16. januar 2024 i Trondheim - invitasjon ligger vedlagt.

Vurdering og konklusjon

Under gjennomgangen av denne saken vil utvalget få en kort innføring i:

- kontrollutvalgets oppdrag
- aktørene i egenkontrollen
- hvordan kontrollutvalget jobber
- rettigheter og plikter for folkevalgte

Sekretariatet ønsker å bidra til erfaringsutveksling og dialog, vi har derfor utarbeidet en presentasjon som vil bli gjennomgått i møtet . Når det gjelder rettigheter og plikter for folkevalgte i Trøndelag kommune så vises det til fylkeskommunens reglement og retningslinjer for politikere, se utrykt vedlegg.

Kontrollutvalget kan ta denne saken til orientering.